

Bogdán Mária Emese

A FAGYISFIÚ

Ami engem illet, mindig elfogult voltam a szóke, kékszemű gyerekekkel. Ezt be kell ismerni. Valósággal rajongtam értük. Úgy vonzottak, mint a mágnes. Gyermekkoromban is szívesebben barátkoztam velük, mert kedvesek, szelídek voltak. Tanítványként is ők voltak a kedvenceim, mert az volt az érzésem, hogy hamarabb megnyílnak, többet gyakorolnak, s jobban ragaszkodnak hozzám, mint a többiek. (Persze ezt csak én éreztem így, s nem mondtam senkinek, de nem is tettem kivételt velük.) Nem csoda hát, hogy felfigyeltem a fagyisra is, bár ő nem volt olyan megnyíló, kedves fajta, csak amolyan udvarias, távolságtartó, és hivatalos.

Jólfésült, szóke, kékszemű, tiszta tekintetű, kissé szeplős srác állt a fagyaltospult mögött, a tömbházam alatti vendéglő előtt. Amolyan nemecekes forma, de magasabb, idősebb, tizenhat körüli, vagy inkább egyetemista, ezt nem tudtam eldönteni. Szerény öltözetben, háromnegyedes nadrágban, fehér, rövid ujjú pólóban vagy kockás ingben, mindennap tisztán, ápoltan. Egyszerűségében ívben elütött az átlagtól, de kitetszett az is, hogy ezt a munkát csak szünidőben végzi.

Első látásra nem tudtam eldönteni, mi az, ami nem stimmel nála, de éreztem, hogy van valami egészen különleges a megjelenésében, s erre a környezete is felfigyelt. A gyerekek is ott ácsorogtak körülötte, amikor a szülők beültek a vendéglőbe. Rolleres gájnerék is ott alakították ki a szöktetőjüket, s napestig ott bravúroskodtak mellette. Be-beszóltak neki, mikor viccesen, mikor incselkedően, gúnyosan is provokálták, hogy szóra bírják, s bosszantotta őket, hogy a fagyis nem állt le velük. Próbáltam magyarázatot találni magamnak, miért más ez a gyerek, mint a többi, miért tűnik különlegesnek, mikor semmi különleges nincs rajta? A tartása és az arckifejezése, melyről áradt a tisztelet, a tekintete, ahogy szembenézett a vevővel, az odaadása mindig meglepett, s késztetést éreztem, hogy figyeljem, kövessem.

A fagyit mindig csak tőle vettem, ismerőseimet is odairányítottam hozzá, hogy többször halljam a szavait. Mert a beszéde is furcsa volt. Tagoltan, fennhangon, szinte zengően ejtette a szavakat, egyenesen

szembenézett a vevővel, majd kis meghajlással átadta a fagyiskelyhet. „Váljék egészségére”, mondta szertartásosan, fennhangon, de ezt a meghajlásos furcsa modort sokan lemosolyogták. Nem voltak hozzászokva az ilyenféle udvarias kiszolgáláshoz a népek, nem divat ma már az ilyesmi.

A fagyisfiú nem volt különösebben barátságos, nem jópofizott senkivel, s nem kedveskedett a kisebb gyerekekkel sem. Ha valamit kérdeztek, röviden válaszolt, ha fagyit vagy üdítőt kértek, szépen kiadta, meghajolt, és a szokásos kívánsággal nyújtotta át. Utána tette a dolgát tovább.

Mikor nem volt vevője, leült a pult mögé és olvasott. Már az is különösen hatott, ahogy ült ott az ernyő alatt méltóságteljesen, mint egy herceg. A könyvet is olyan furcsa szögben tartotta keresztbe tett térdén, hogy bármelyik pillanatban felpillanthasson, ha megjelent valaki a pult előtt. Van ebben a gyerekekben valami ritka elegancia, amit nem tudok hová tenni az ő korosztályában, de még a felnőttekében sem, gondoltam, s egyre jobban furdalt a kíváncsiság. Ácsorogtam én is körülötte, mint a gyerekek, figyeltem munka közben, figyeltem, amikor olvas, hátha rájövök a titkára. Kifogástalan volt a viselkedése minden adódó helyzetben mindenkivel. Elhatárolódott a beszélgetéstől, nem pazarolta a szót, csak ha kérdeztek valamit. Udvarias, ám tartózkodó is egyben, egyenes testtartású és figyelmes.

A tér mindig tele volt emberekkel. Hétköznapokon útba esett a vásárlóközpontok felé igyekezőknek, hétvégeken itt sétált mindenki. Szerették a vendéglő előtti kis parkot, a virágos csoportokat, a sokszínű sokféle virágot, amit művészi módon ültettek egymás mellé úgy, hogy a virágok színek szerint formákat alkossanak a csoportokban.

A fagyizó és a jégkása is a vendéglőhöz tartozott. A fölötte kihúzott nagy ernyő távolról felhívta a figyelmet, s aki elhaladt előtte, nem tudott ellenállni a sok színes nyalánkságnak. Igaz, a téren volt még két hasonló, gazdagabb kínálattal, terasszal, de ez a vendéglő előtti kisebb is vonzotta az arra sétálókat, s megvolt a maga hangulata a fagyisfiúnak köszönhetően, aki mindig ott állt szertartásosan, szolgálatkészen. Nekem is útba esett a tömbházam előtt, s jöttömben-keltemben rajta volt a szemem egész nyáron.

Tulajdonképpen mi benne a furcsaság, kérdeztem magamtól egy adott ponton, mi az, amiért folyton figyelem? Hogy nem mindennapi jelen-

ség? Hogy nincs rajta felírtos reklámpóló, vagy összevágott rongyos nadrág, hogy nincs fülbevalója vagy netán tetoválás a karján, mint kortársainak, s a haja sem csapzott, hanem rövidre vágott és hátrafé-sült? Szerény, ápolt megjelenése hívja fel a figyelmemet, meg hogy tagoltan ejti a szavakat? Hát ezekért lóg ki a sorból? Szokatlan a szemnek az egyszerűség ebben a szélsőségesen elszabadult világban, mert az ápolatlan kócosokat kellett megszokni, morogtam magamban.

A fagyisfiút lenézték a rongyosgatyás rolleresek, akik ott szöktettek az orra előtt, a kővázás virággruppok peremén, nagy kurjongatásokkal egy-egy sikeres ugrás után. Enyhén ki is gúnyolták, amikor sor került a szöktetések között egy fagyiszünetre, de ő észre sem vette. Ugyanazokkal az udvarias gesztusokkal kiszolgálta gájnerüket is, mint bárki mást. Kikaparta a kért fagyit az adagolóval a tartályból, belehelyezte a gombócot a kehelybe, és úgy nyújtotta át nekik, hogy enyhén bölintott előttük rendre.

- Váljék egészségedre! - mondta szertartásosan. - Váljék egészségedre! - visszhangozták érces hangját, kacagva, az aszfaltbetyárok, s meghajoltak ők is röhögve. Aztán a fagyival tovább bravúroskodtak a kővázák szélein. Versenyeztek, hogy fél kézben tartva ki tud szöktetni a rollerrel úgy, hogy az nem esik ki a kehelyből a kockakövekre. Nagy üdvrivalgás közepette egymás után pottyantak ki a gombócok az utcára, de a fagyisfiú nem foglalkozott velük. Ez már nem az ő feladata volt, nem az ő munkabeosztása. Igen, így mondta, ezt a szót gyakran használta. Akkor is, amikor egy szabad percében megkérdeztem, hogy mennyire természetes a fagylalt alapanyaga. (Kérdeztem én is valamit, hogy szóba elegyedjek vele.)

- Kérem szépen - mondta nagy alaposan -, nekem nem áll módomban önnek információval szolgálni a fagylalt anyagának összetételét illetően, mert nekem sincsenek információim ezzel kapcsolatban. Nekem más a munkabeosztásom itt, engem azért fizetnek, hogy kiszolgáljam az embereket - mondta ércesen, fennhangon, kicsit szavalósan, de erre a pátoszra már én is elmosolyogtam magam, és továbbálltam. Ő pedig letörölte a hűtőtartályt és a mellette lévő asztalkát, egy kissé hátrább tolta a székét az árnyékba, és leült olvasni az ernyő alá.

Hárman a fagylaltpotyogtató bravúrosok közül újra ott teremtek a hűtőpult előtt, s ragacsos kezükkel mutogatták a jégszekrény üvegén a kínálatot. - Kéne még két gombóc fejenként - vetették oda a fiúnak.

– Kéne? – kérdezett vissza ő szigorú tekintettel. – Nem kaphattok! – mondta hangosabban és határozottan. – Nocsak, vazeg, mi az, hogy nem, szóval nem? És miért is nem? – nyomták meg gájnerék a szót támadólag. – Mert mocskos a kezetek, és mert nem kértétek szépen. Amúgy utcapotyogtatásra nem szolgálhatok fagyit, nekem nem ez a munkabeosztásom! – közölte velük is fennhangon, határozottan, szigorú arckifejezéssel. Kék szeme szikrázott. A rolleresek ledöbbsentek, ekkora rendreutasításra nem számítottak. Próbálkoztak még egypár gúnyos megjegyzéssel, de aztán letették a rollereket, és betértek a vendéglő mosdójába kezét mosni. – Kérünk szépen három kétgombócost – mondták nagy alázatosan, vigyorogva, egy kicsit utánozva az ő hanghordozását. – Rendszerben – mondta a fagyisfiú, és kiszolgálta őket, mintha mi sem történt volna. „Váljék egészségetekre!” Figyeltem a rongyosbandát, s elámultam az eredményen. Pár szóval hogy tudott hatni ez a gyerek! A rolleresek megcsendesedtek, leültek a kővázák szélére, s többet nem szöktettek a fagyizás alatt. A fagyisfiú pedig tette a dolgát tovább, nem fordított több figyelmet rájuk.

Egyik reggel furcsa érzés ragadott magával, mikor elhaladtam a fagyizó előtt. Valami hiányzott a szokásos látványból a téren. A fagyisfiú nem volt a helyén. Egy lány osztotta helyette a fagylaltot. Hová lett a szőke, kékszemű gyermek, vívódtam magamban, de csak azt tudták, hogy már nem fog itt dolgozni a nyáron. Két hónapot tartott a „mukabeosztása”, gondoltam szomorúan, s valahányszor utamba esett, mindig odatévedt a tekintetem. Hiányzott a jelenléte a térről, az elegáns megjelenése, az udvarias kiszolgálása s a mozdulata, ahogy a kelyhet nyújtotta át.

Aztán lassan elhalványult a sokszínű nyár is, és lejárt a fagyiszezon. A jó, meleg, ernyesztő napokat felváltotta a szeles, esős idő, mely nem a fagyizásról szólt. Eltűntek a színes ernyők a teraszokról, kopott lett a tér is a tömbházam előtt. Ilyenkor már beállnak a ködös reggelek, s szürke, egyhangú lesz az egész város. Gájnerék is lekoptak a síkos kővázákról. Többet nem vettem fagyit, s a különleges fagyisfiú is lassan feledésbe merült. Lehet, nem volt idevalósi, latolgattam magamban a kiejtésére gondolva. Valószínű ide küldték a szülei a rokonokhoz nyaralni, s bejött neki egy kis kereseti lehetőség a vakációra.

Sokáig láttam magam előtt még, ahogy ott áll, udvariasan meghajol, és nyújtja a fagyit. Ez maradt meg bennem, ez a bölintős mozdulat, a

meghajlás, ami hasonló a japánok köszönéséhez. Elméláztam magamban. Ez volt az a különlegesség, ami odavonzott naponta a fagyaltospulthoz. Ez a tiszteletteljes mozdulat, mely annyira hiányzik mindenhol, s amely ma már nevetséges. Rég eltűnt a mindennapokból az udvariasság. Ó, mennyivel másképp alakulnának az események, ha egyszer csak előjönne újra, s mindenkinek ilyen elegáns mozdulatai lennének, mint a fagyisfiúnak. Ó, ha az udvariasságot megkövetelnék az iskolákban, még a világ is megváltozhatna tőle, vetítettem a jó reményt előre. De most lezser világ van, s gájnerék diktálják a trendit a mindennapok kapcsolataiban, mindenhol. Azt gondoltam, többé nem kerül elő a szőke fagyis gyerek, de egy év múlva mégis megmutatta magát, amikor nem is vártam.

A templomban úrvacsoraosztás volt éppen, s nagy tömeg. Hárman szolgáltatták a szentségeket. Hosszú sorokban lépkedtünk körbe. Mindig megható ez az esemény nekem. Viszed a pepita lelkedet az Úr elé, s különös érzések uralkodnak el rajtad ilyenkor. A kenyérral küldenek feléd egy ígét, s majd a korty borral egy másikat is, melyek benned maradnak egy ideig. A bort ketten osztják, a tiszteletes asszony s egy ismeretlen légátus, aki besegít. Bemondták a nevét is az istentisztelet elején, de nem jegyeztem meg. Lépdelünk lassan, restellem, hogy ilyenkor mindig szorul el a torkom, s előntenek a könnyek, csak nyelem a kenyérre. A bor előtt osztódik a sor.

Ércesen, tagoltan jött felém az ige, miközben a kelyhet nyújtotta: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre, valahányszor isszátok e pohárt!” Felnéztem az ismerős hangra. Ott állt előttem ünnepélyes tartásban, talpig feketében, szolgálatkészben. Ugyanaz a kéztartás, ugyanaz a mozdulat. Kék szeme ragyogott. Szép, szőke fiatalember. Jól állt neki a fekete palást.